

Marian OLIŃSKI¹

PERSPEKTYWY ROZWOJOWE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA RYNKU EUROPEJSKIM

W niniejszym artykule przedstawiono czynniki, które w przyszłości skutkować powinny wzmocnieniem konkurencyjności polskich małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w funkcjonowaniu na jednolitym rynku europejskim. Szczególną uwagę zwrócono na rozszerzenie możliwości w sferze zdobywania środków finansowych, których zadaniem jest wzrost potencjału rozwojowego polskich MSP, a których dostępność bezpośrednio związana jest z faktem członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

1. WPROWADZENIE

Funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) uwarunkowane jest licznymi czynnikami, które mogą zarówno sprzyjać rozwojowi tego sektora przedsiębiorstw, jak i go ograniczać. W ciągu ostatnich dwóch dekad mieliśmy do czynienia w Polsce z intensywnym rozwojem gospodarki rynkowej, której istnienie i prawidłowe funkcjonowanie jest nierozdzielnie związane z sektorem małych i średnich przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa tego rodzaju spełniają bowiem szereg pozytywnych funkcji w gospodarkach rynkowych państw wysoko rozwiniętych. Przede wszystkim podkreśla się, że to właśnie dzięki milionom niezależnych decyzji ekonomicznych małych i średnich przedsiębiorstw prywatna gospodarka rynkowa posiada sprawnie działający mechanizm konkurencji.

Jednym z ważniejszych czynników mających wpływ na funkcjonowanie polskich małych i średnich przedsiębiorstw jest największe w historii Unii Europejskiej rozszerzenie, które miało miejsce w 2004 r. Wydarzenie to otworzyło znaczące możliwości dla rozwoju postaw przedsiębiorczych polskich obywateli oraz małych i średnich przedsiębiorstw, których są oni właścicielami. Oczywiście obok bezspornych korzyści, jakie małe i średnie przedsiębiorstwa mogą odnieść dzięki sprawnemu funkcjonowaniu rynku wspólnotowego (np. nowe rynki zbytu, dostęp do zagranicznego kapitału, aktywna polityka unijna wobec sektora MŚP itd.), istnieją także zagrożenia dla polskich MŚP (koszty związane z dostosowaniem się do wymogów unijnych, przewaga kapitałowa zagranicznej konkurencji itd.). Czynniki z obu tych grup będą się nasilać wraz z postępującym ujednolicaniem reguł panujących na unijnym rynku oraz umacnianiem się podstawowych swobód rynkowych, a więc swobodnego przepływu osób, towarów, usług i kapitału.

Celem badawczym niniejszego opracowania jest identyfikacja szans rozwojowych, jakie stoją przed polskimi małymi i średnimi przedsiębiorstwami, związanych z akcesją Polski do struktur Unii Europejskiej. Artykuł skupia się przy tym przede wszystkim na ukazaniu wzrostu możliwości w sferze zdobywania środków finansowych, które wzmacniają potencjał rozwojowy polskich MŚP, a których dostępność bezpośrednio związana jest z faktem członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

---

¹ Dr Marian Oliński, Katedra Organizacji i Zarządzania, Wydział Nauk Ekonomicznych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

2. SZANSE ROZWOJOWE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW W ASPEKcie CZŁONKOSTWA POLSKI W STRUKTURACH UNII EURO- PEJSKIEJ

Szanse rozwoju sektora MŚP w Polsce, podobnie jak innych sektorów związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym Polski, są naturalną kolejną rzeczą bezpośrednio i pośrednio związane z faktem akcesji Polski do struktur Unii Europejskiej. Do najczęściej wymienianych szans w tym zakresie zalicza się:

- zagwarantowanie sprzedaży na rynkach Unii wszelkich produktów dopuszczonych do obrotu w Polsce,
- zabezpieczenie przed działaniami naruszającymi wolną konkurencję, np. w wyniku umowy cenowej czy innych porozumień antykonkurencyjnych,
- prowadzenie wspólnej polityki przemysłowej, mającej na celu poprawę konkurencyjności przemysłu wszystkich krajów członkowskich w ramach działań pobudzających wzrost przedsiębiorczości, wspierających postęp technologiczny oraz kształtujących warunki sprzyjające kooperacji firm,
- ułatwienia w zakresie alokacji zasobów oraz w dostępie do programów badawczo-rozwojowych, środków finansowych, źródeł kredytowania i tanich źródeł zaopatrzenia,
- obniżenie kosztów transakcyjnych, eliminację wszelkich barier taryfowych oraz zmniejszanie ryzyka kursowego i inwestycyjnego,
- liberalizację rynku kapitałowego i ujednolicenie systemów podatkowych².

W polityce gospodarczej Unii Europejskiej podkreśla się, iż jedną ze składowych osiągnięć wyższego poziomu rozwoju gospodarczego ma być aktywna polityka wobec sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Konsekwencją takiego stanowiska było przyjęcie Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw, która stała się najważniejszym dokumentem wytyczającym kierunki rozwoju europejskich MŚP w pierwszej dekadzie XXI w. Problematyka, którą Karta porusza, dotyczy dziesięciu zagadnień:

- kształcenie i szkolenia z zakresu przedsiębiorczości,
- mniejsze koszty i szybsze rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- sprawniejsze ustawodawstwo i lepsze przepisy,
- wzrost możliwości zdobywania umiejętności przez właścicieli małych firm i pracowników w nich zatrudnionych,
- usprawnienie dostępu w trybie on-line,
- szersza działalność wychodząca poza jednolity rynek,
- kwestie opodatkowania i finansowe,
- zwiększenie możliwości technologicznych małych przedsiębiorstw,
- skuteczne modele handlu elektronicznego i najlepsze wsparcie dla małych przedsiębiorstw,
- rozwijanie silniejszej i skuteczniejszej reprezentacji interesów małych przedsiębiorstw na szczeblu Unii Europejskiej i poszczególnych państw³.

² J. Wysocki, *Zmiana warunków konkurowania polskich przedsiębiorstw w związku z integracją z Unią Europejską*, [w:] *Przedsiębiorstwa i gospodarka Polski po wstąpieniu do Unii Europejskiej*, red. K. Kuciński, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2005, s. 225.

³ Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Bruksela 2004, s. 10–15.

Pierwsze z wymienionych zagadnień, dotyczące kształcenia z zakresu przedsiębiorczości, zakłada włączanie poszczególnych modułów dotyczących zakładania i rozwijania działalności gospodarczej w szkołach i placówkach różnych typów – począwszy od szkół średnich, a na szkołach wyższych skończywszy. Wytyczne te w dużej mierze są już w Polsce realizowane – w szkołach średnich włączono do programu kształcenia przedmiot „przedsiębiorczość”, a na uczelniach coraz większą wagę przywiązuje się do przedsiębiorczości akademickiej, tworząc inkubatory akademickie, centra transferu technologii czy specjalne fundusze przeznaczone na komercjalizowanie badań naukowych. Również kwestie związane ze zmniejszeniem kosztami i szybszym rozpoczynaniem działalności gospodarczej doczekały się w Polsce usankcjonowania prawnego. Zmiany zapisane w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej⁴, związane z funkcjonowaniem tzw. jednego okienka, weszły w życie w 2009 r. Zmiany te mają być etapem przejściowym do tzw. zero okienka – czyli rejestrowania firmy przez internet bez konieczności odwiedzania urzędu. I choć zmiany te wywołują w wielu urzędach zamieszanie, odczuwane przez osoby rejestrujące firmy, to z pewnością są to kroki poczynione w prawidłowym kierunku.

Tematem powiązanim z uregulowaniami dotyczącymi zakładania działalności gospodarczej są przepisy warunkujące codzienne funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw. Należą do nich kwestie związane z opodatkowaniem, kosztami pracy, procedurami kontroli urzędów państwowych i wiele innych zagadnień. W tym zakresie, gdy wziąć pod uwagę rankingi wolności gospodarczej publikowane przez renomowane instytucje (jak choćby ostatni ranking Heritage Foundation, według którego pod względem wolności gospodarczej Polska plasuje się na 71. miejscu pomiędzy Wspólnotą Dominiki a Republiką Południowej Afryki⁵ – co i tak stanowi poprawę w stosunku do rankingów z poprzednich lat) nie wypadamy najlepiej. Niemniej jednak i na szczeblu wspólnotowym widać potrzebę odbiurokratyzowania gospodarki, o czym świadczy zapis dokonany w Europejskiej Karcie Małych Przedsiębiorstw: „należy dokonać przeglądu nowych regulacji na szczeblu krajowym i wspólnotowym dla oceny ich wpływu na małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców. We wszystkich możliwych przypadkach należy uprościć przepisy obowiązujące w poszczególnych państwach i we Wspólnocie Europejskiej”⁶. Wzrost podaży umiejętności zawodowych dostosowanych do potrzeb małych przedsiębiorstw dokonać ma się poprzez promocję i wsparcie finansowe szkoleń i doradztwa, skierowanych wyłącznie do małych i średnich podmiotów gospodarczych. W tej sferze widać w Polsce dużą aktywność – przede wszystkim dzięki funkcjonowaniu programu operacyjnego „Kapitał ludzki” (a w latach 2004–2006 programu operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich”). Również usprawnienia dostępu w trybie on-line w dużej mierze są zasługą programów pomocowych Unii Europejskiej. Szczególnie promowane są internetowe rozwiązania komunikacyjne pomiędzy sektorem małych przedsiębiorstw a administracją publiczną, co wyraźnie widać choćby w takim programie operacyjnym jak „Innowacyjna gospodarka”, i co oczywiście jest zgodne z zapisami Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw. Stworzenie wspólnego rynku unijnego nie jest celem samym w sobie, a jedynie środkiem do osiągnięcia szeregu innych celów. Stworzeniu możliwości konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw z różnych krajów

⁴ Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (DzU 2004 nr 173, poz. 1807, ze zm.).

⁵ T. Miller, K. Holmes, *Highlights of the 2010 Index of Economic Freedom: The Link Between Economic Opportunity and Prosperity*, The Wall Street Journal, NeW York 2010, s. 6.

⁶ *Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw*, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Bruksela 2004, s. 11.

na jednym wspólnym rynku musi towarzyszyć faktyczny wzrost internacjonalizacji małych podmiotów gospodarczych, które dzięki zdobyczom nowoczesnych technologii będą w stanie konkurować z podmiotami spoza Unii Europejskiej. Zgodnie z zapisami Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw „systemy podatkowe należy tak dostosować, aby nagradzać sukcesy, zachęcać do rozpoczynania działalności, wspierać ekspansję małych przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy, a także aby ułatwiać tworzenie i zachowanie ciągłości małych przedsiębiorstw. Państwa członkowskie powinny stosować najlepsze rozwiązania w zakresie podatków oraz osobistych zachęt do działalności”⁷. Jak widać, pomimo świadomości na szczeblu instytucji wspólnotowych znaczenia wpływu regulacji podatkowo-finansowych na konkurencyjność podmiotów mniejszych rozmiarów, konkretne rozwiązania powinny być wdrażane na poziomie poszczególnych krajów – oczywiście z poszanowaniem wspólnotowego dorobku legislacyjnego. Zwiększaniu możliwości technologicznych małych przedsiębiorstw towarzyszy nacisk położony przez Unię Europejską na pobudzanie innowacyjności całej gospodarki, czego przejawem w Polsce jest stworzenie w ramach poszczególnych programów operacyjnych szeregu możliwości dla firm chcących wdrażać nowe technologie. Od umiejętności wykorzystania tych środków zależy dalszy rozwój wielu małych i średnich przedsiębiorstw wysokich technologii. Zgodnie z jednym ze scenariuszy rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw zaawansowanych technologicznie, nazwanym „scenariuszem doganiania”, zakłada się, że rozwój sektora małych i średnich firm *high-tech* do 2020 r., pozwalający na dogonienie standardów światowych, nastąpi, o ile będzie temu sprzyjać powstanie infrastruktury innowacji w oparciu o środki europejskie i właściwe pełnienie przez inkubatory i parki technologiczne ich funkcji pośrednika w procesie innowacyjnym oraz tworzenia właściwego klimatu dla rozwoju firm *high-tech*. Wejście do Unii Europejskiej oraz nacisk w konstrukcji funduszy strukturalnych na działania proinnowacyjne i wsparcie wysokich technologii to ogromna szansa, której nie powinno się zmarnować⁸. W sferze skutecznych modeli handlu elektronicznego i wsparcia dla małych przedsiębiorstw Unia Europejska zmierza do tworzenia systemów informacyjnych i systemów wspomagania działalności gospodarczej, a także tworzenia sieci i usług dostosowanych do potrzeb przedsiębiorstw mniejszych rozmiarów. Komisja Europejska oraz podległe jej instytucje dążyć będą również do tego, aby na terenie całej Unii Europejskiej zapewniony był dostęp do informacji i pomocy ze strony mentorów i osób finansujących przedsięwzięcia (np. *business angels* oraz funduszy *venture capital*, które w porównaniu z ich amerykańskimi odpowiednikami wydają się być mniej rozwinięte i sprawne), z możliwością uzyskania informacji za pośrednictwem witryn internetowych włącznie, jak również dostęp do zasobów Europejskiego Obserwatorium Małych Przedsiębiorstw. Ostatnią z wymienionych w Karcie grupą działań są działania związane z rozwijaniem silniejszej i skuteczniejszej reprezentacji interesów małych przedsiębiorstw na szczeblu Unii Europejskiej i poszczególnych państw ze szczególnym uwzględnieniem dialogu społecznego i dokładną analizą sposobów reprezentowania interesów małych przedsiębiorstw na szczeblu Unii Europejskiej i poszczególnych państw.

Niezależnie od wymienionych powyżej działań mających na celu wzmocnienie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w poszczególnych państwach Unii oraz działań plano-

⁷ Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw, s. 12.

⁸ E. Wojnicka, P. Klimczak, M. Wojnicki, J. Dąbrowski, *Perspektywy rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw wysokich technologii w Polsce do 2020 roku*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2006, s. 164–165.

wanych po 2010 r., dla polskich MŚP jednym z ważniejszych zagadnień staje się możliwość skorzystania ze środków pomocowych dostępnych w ramach poszczególnych programów operacyjnych Unii Europejskiej. Szczególnie oczekiwana przez przedsiębiorców pomoc dotyczy wsparcia finansowego polegającego na dostarczeniu do przedsiębiorstwa środków finansowych umożliwiających wzrost potencjału inwestycyjnego.

3. WSPARCIE FINANSOWE ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW W RAMACH FUNDUSZY POMOCOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Jednym z najczęściej wymienianych problemów dotyczących funkcjonowania polskich małych i średnich przedsiębiorstw jest utrudniony dostęp do kapitału obcego. Przyczyn tego zjawiska jest wiele – poczynając od specyficznych cech małych i średnich przedsiębiorstw (podkreśla się tu odmienną gospodarkę finansową w stosunku do dużych podmiotów), poprzez działalność podmiotów finansujących MŚP (a więc banków, funduszy poręczeń kredytowych, funduszy pożyczkowych oraz innych funduszy celowych), a kończąc na samej polityce gospodarczej państwa. Finansowa pomoc zagraniczna pod postacią poszczególnych programów operacyjnych ruszyła szczególnie intensywnie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. W ramach poszczególnych programów operacyjnych z lat 2004–2006 wydatkowano spore środki finansowe, np. w odniesieniu do sektorowego programu operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” (SPO WKP) wydano 1 251 098 419 zł, w ramach „Zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego” (ZPORR) – 2 968 470 769 zł, w ramach programu operacyjnego „Transport” – 1 163 384 465 zł, w ramach programu operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” (PORZL) – 1 470 033 216 zł, w ramach „Restrukturyzacji i modernizacji sektora żywnościowego oraz „Rozwoju obszarów wiejskich” – 1 192 689 238 zł, w ramach „Rybołówstwa i przetwórstwa ryb” 201 832 064 zł i wreszcie w ramach inicjatyw wspólnotowych Equal i Interreg III – odpowiednio 133 938 206 zł i 176 896 113 zł⁹. Wiele z tych środków trafiło do małych i średnich przedsiębiorców bezpośrednio w formie dotacji inwestycyjnych, np. w ramach działania 2.3 SPO WKP lub działania 3.4 w programie ZPORR. Szacuje się, że samo działanie 2.3 SPO WKP zaowocowało podpisaniem prawie 3 tys. umów na kwotę około 1,5 mld zł, przy czym prawie połowę beneficjentów (48%) stanowiły przedsiębiorstwa średnie, 44% beneficjentów – firmy małe, a co dziesiąty beneficjent działania należał do kategorii mikroprzedsiębiorstw¹⁰. Wśród przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie, wzrosło nie tylko zatrudnienie i przychody, ale także średnio o 25% wartość eksportu, co dowodzi skuteczności przyznanych środków w zdobywaniu rynku unijnego przez polskich przedsiębiorców.

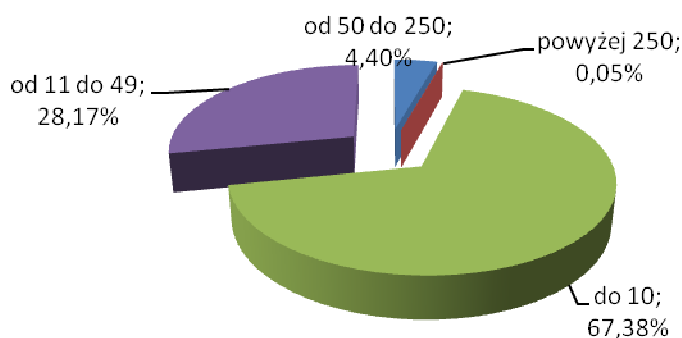
Oprócz bezpośredniego wsparcia wiele środków finansowych trafiło do MŚP w sposób pośredni, choćby poprzez fundusze poręczeniowe i pożyczkowe. Poręczenia kredytowe stanowią tradycyjny instrument finansowego wspierania rozwoju sektora MŚP. Choć w stosunku do innych polskich instytucji finansowych wspierających rozwój MŚP fundusze poręczeniowe można uznać za pionierskie, to jednak w porównaniu z innymi państwami rozwiniętymi ich historia jest stosunkowo krótka (pierwszy fundusz poręczeń kredytowych powstał w Polsce w 1994 r. dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej). Podstawową

⁹ Dane ministerstwa rozwoju regionalnego, <http://www.mrr.gov.pl>.

¹⁰ *Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw – Działania 2.1, 2.3, 1.2.1, 1.2.2 – Efekty wsparcia przedsiębiorstw i otoczenia biznesu*, red. J. Pokorski, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008, s. 22.

funkcją, jaką pełnią fundusze poręczeń kredytowych, jest ułatwianie małym i średnim przedsiębiorstwom dostępu do finansowania bankowego i pozabankowego. Jak więc widać, banki nie są jedynymi partnerami funduszy poręczeńiowych, choć zarówno w Polsce, jak i innych krajach Unii Europejskiej dominują poręczenia kredytów. Obok podstawowej funkcji (gwarancyjnej) pełnionej przez fundusze poręczeń kredytowych można wyodrębnić szereg innych, m.in. stymulowanie wzrostu inwestycji, wspieranie zmian strukturalnych w gospodarce, tworzenie nowych trwałych miejsc pracy, promocję finansowania MŚP, doradztwo w zakresie pozyskiwania finansowania zewnętrznego, pełnienie roli lobby na rzecz przedsiębiorców (głównie w przypadku funduszy poręczeń wzajemnych) i inne¹¹.

Rola funduszy poręczeńiowych w ułatwianiu małym i średnim przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznego finansowania jest bezsprzeczna. Jak wynika bowiem z „Raportu o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce”¹², 99,95% wszystkich poręczeń udzielanych przez fundusze poręczeńiowe przypada na sektor MŚP (rys. 1).

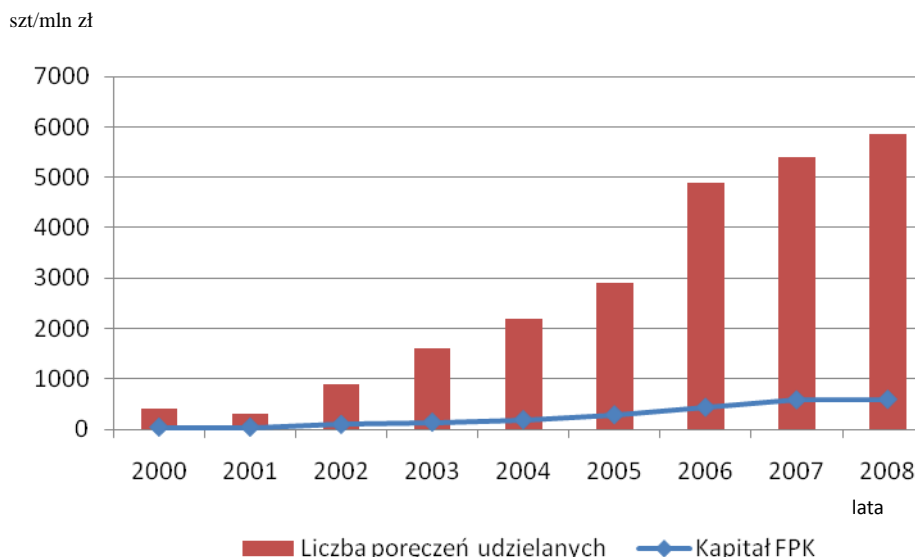
Rys. 1. Struktura poręczeń udzielonych w ostatnim roku według liczby zatrudnionych u przedsiębiorcy

Źródło: *Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce wg stanu na 31.12.2008 r.*, Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych, Warszawa 2009, s. 13.

Fundusze poręczeń kredytowych w przeciągu ostatniej dekady zwiększyły wartość posiadanych kapitałów niemal dwudziestokrotnie. Szczególnie dynamiczny wzrost przypada na lata 2005–2007. Jest to związane z sektorowym programem operacyjnym „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” (w ramach działania 1.2). Dzięki temu programowi wartość kapitałów poręczeńiowych wzrosła o 300% (z 200 do 600 mln zł). Widać więc, że pomoc w ramach funduszy Unii Europejskiej nie tylko zainicjowała powstanie tego typu instytucji, ale także znacząco przyczyniła się do dalszego ich rozwoju. Oczywiście wzrostowi kapitałów towarzyszył znaczny wzrost aktywności poręczycielskiej funduszy, co świadczy o tym, że pieniądze te „nie leżą bezproduktywnie” w tych instytucjach, ale pracują wzmacniając całą gospodarkę narodową (rys. 2).

¹¹ M. Gajewski, T. Kiliański, J. Szczucki, *Zasady organizacji i funkcjonowania funduszy poręczeń kredytowych*, Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych, Warszawa 2000, s. 21–22.

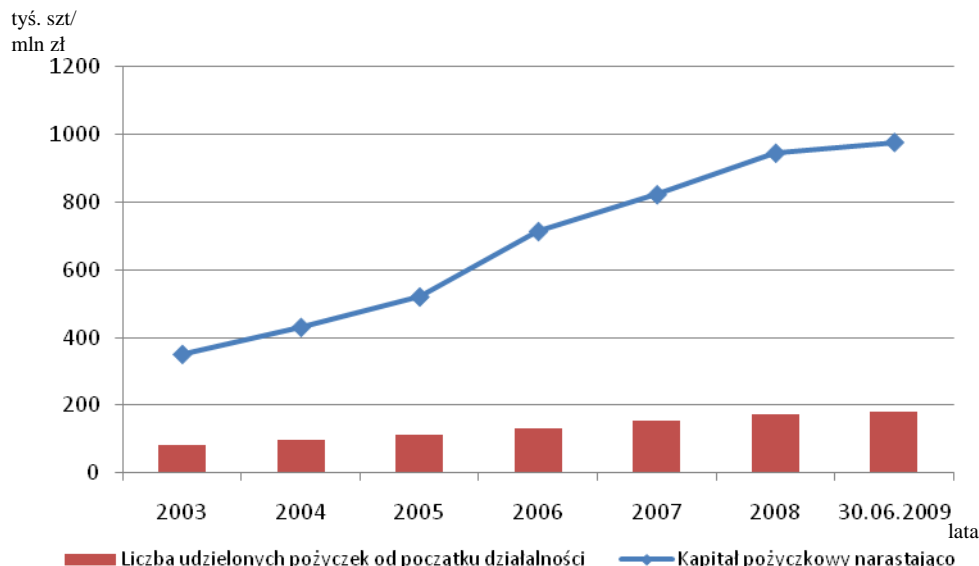
¹² Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce według stanu z 31 grudnia 2008 r., Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych, Warszawa 2009, s. 13.

Rys. 2. Liczba poręczeń udzielanych rocznie (w sztukach) oraz kapitał FPK w Polsce (w mln zł)
 Źródło: opracowanie własne na podstawie „Raportu o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce według stanu na 31 XII 2008 r.”, Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych, Warszawa 2009, s. 3–9.

Ogółem w 2008 r. aktywnych było 8831 poręczeń na kwotę 864 mln zł., które zabezpieczały kredyty lub pożyczki o łącznej wartości 1,77 mld zł. Trzeba przy tym zaznaczyć, że obie te wartości zanotowały wyraźny wzrost w ciągu ostatniego roku¹³. Dane te w sposób dobitny wskazują na znaczenie, jakie ten instrument finansowy ma dla ułatwienia dostępu małych i średnich przedsiębiorców do finansowania zewnętrznego. Podobna sytuacja występuje w przypadku funduszy pożyczkowych. Również tutaj można zauważyć dynamiczny wzrost kapitałów przypadający na lata 2005–2008, co związane jest z dokapitalizowaniem w ramach SPO WKP (rys. 3).

¹³ Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce według stanu na 31 grudnia 2008 r., Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych, Warszawa 2009, s. 10.

Rys. 3. Liczba udzielonych pożyczek (w tys. sztuk) oraz kapitał pożyczkowy (w mln zł) w latach 2003–2009

Źródło: opracowanie własne na podstawie B. Bartkowiak, M. Korol, Raport „Fundusze Pożyczkowe w Polsce według stanu na 30 czerwca 2009 r.”, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 9–10.

Jak stwierdzono w raporcie zatytułowanym „Fundusze pożyczkowe w Polsce”, O roli środków unijnych w budowaniu potencjału kapitałowego funduszy pożyczkowych najlepiej świadczy fakt, że zgodnie z danymi zebranymi z poszczególnych funduszy ponad jedna trzecia kapitału została sfinansowana w ramach SPO WKP¹⁴. Oczywiście dzięki temu pożyczki udzielone ze środków SPO WKP stanowią największą część ogólnej liczby pożyczek, dominują także pod względem wartości udzielonych pożyczek. Wśród pożyczek udzielonych od początku działalności do 30 czerwca 2009 r. dominowały pożyczki przeznaczone na cele inwestycyjne (około dwie trzecie wszystkich pożyczek) oraz udzielone mikroprzedsiębiorcom (zatrudniającym do 9 osób – 96,5% ogólnej liczby pożyczek i 85,3% ich wartości)¹⁵. Pożyczki stanowią istotny element podnoszący potencjał inwestycyjny oraz konkurencyjność polskich małych i średnich przedsiębiorców na rynku unijnym. Dlatego też promocja funduszy odbywa się także poza granicami Polski, w szczególności w Unii Europejskiej. Jak stwierdzono w raporcie, „od początku 2008 r. Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych jest członkiem Europejskiej Sieci Mikrofinansowania (EMN – European Microfinance Network). Uczestnictwo PSFP w sieci EMN m.in. pozwala na szerszą promocję polskiego

¹⁴ B. Bartkowiak, M. Korol, Raport *Fundusze Pożyczkowe w Polsce według stanu na 30 czerwca 2009 roku*, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 5.

¹⁵ B. Bartkowiak, M. Korol, *op. cit.*, s. 31–32.

systemu funduszy pożyczkowych oraz umożliwia wpływ na ocenę prawnych regulacji unijnych w zakresie mikrofinansowania”¹⁶.

W okresie prognozowania 2007–2013 zarówno w przypadku bezpośrednich dotacji inwestycyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw, jak i funduszy poręczeniowych oraz pożyczkowych planowane są dalsze kroki, mające na celu wzmocnienie potencjału inwestycyjnego (a przez to podniesienie konkurencyjności na rynku europejskim) polskich MŚP. I choć występują pewne opóźnienia dotyczące wdrażania poszczególnych programów operacyjnych – szczególnie w odniesieniu do możliwości dokapitalizowania funduszy poręczeniowych i pożyczkowych, przewidzianych w poszczególnych regionalnych programach operacyjnych – to jednak nic nie wskazuje na spadek znaczenia funduszy unijnych w dostarczaniu kapitału rozwojowego polskim małym i średnim przedsiębiorstwom.

LITERATURA

- [1] Bartkowiak, B.; Korol, M., *Raport Fundusze Pożyczkowe w Polsce według stanu na 30 czerwca 2009 roku*, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009
- [2] Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Bruksela 2004
- [3] Gajewski, M.; Kiliański, T.; Szczucki, J., *Zasady organizacji i funkcjonowania funduszy poręczeń kredytowych*, Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych, Warszawa 2000
- [4] Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, <http://www.mrr.gov.pl>
- [5] Miller, T.; Holmes, K., *Highlights of the 2010 Index of Economic Freedom. The Link Between Economic Opportunity and Prosperity*, The Wall Street Journal, New York 2010
- [6] *Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw – Działania 2.1, 2.3, 1.2.1, 1.2.2 – Efekty wsparcia przedsiębiorstw i otoczenia biznesu*, red. J. Pokorski, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008
- [7] Bartkowiak, B.; Korol, M., *Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2008 r.*, Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych, Warszawa 2009
- [8] Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (DzU 2004 nr 173, poz. 1807, ze zm.)
- [9] Wojnicka, E.; Klimczak, P.; Wojnicki M., Dąbrowskiego J., *Perspektywy rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw wysokich technologii w Polsce do 2020 roku*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2006
- [10] Wysocki J., *Zmiana warunków konkurowania polskich przedsiębiorstw w związku z integracją z Unią Europejską*, [w:] *Przedsiębiorstwa i gospodarka Polski po wstąpieniu do Unii Europejskiej*, red. K. Kuciński, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2005

DEVELOPMENT PERSPECTIVES OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES ON THE EUROPEAN MARKET

This paper presents the factors that in the future should result in strengthening the competitiveness of Polish small and medium-sized enterprises (SMEs) in the functioning on the single European market. Particular attention was paid to extend the possibilities in fund-raising field,

¹⁶ B. Bartkowiak, M. Korol, *Raport Fundusze Pożyczkowe w Polsce według stanu na 30 czerwca 2009 roku*, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 5–6.

which aim to increase development potential of Polish SMEs, and which availability is directly related to the fact of Polish membership in the European Union.